

ШУХМАНН В.А.
Студент КЕПІТ ТНЕУ

ЕКСПЕРТНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні економічні процеси та швидкі зміни умов зовнішнього середовища зумовлюють необхідність більш ретельного дослідження результатів та ефективності діяльності суб'єктів господарювання, а також перегляду стратегічної спрямованості діяльності підприємства загалом. Тому завдання підприємства в нестабільних умовах функціонування з врахуванням впливу дестабілізуючих факторів внутрішнього та зовнішнього середовища полягає в консолідації зусиль на нівелювання небажаних відхилень у фінансово-господарській діяльності та повернення до збалансованого економічного росту.

Оскільки економічна експертиза є формою реалізації фінансово-господарського контролю з метою дослідження і оцінки діяльності окремих підприємств, їх окремих підрозділів, а також управлінських систем [2, с. 154], виникає об'єктивна необхідність проведення експертного дослідження ефективності діяльності підприємства. Динамічність ринкового середовища та нетиповість проблемних ситуацій, щодо яких виникає потреба прийняття управлінських рішень на сучасному етапі господарювання вимагають досконалого володіння як самими технологіями прийняття рішень, так і інформаційною базою для такого прийняття з високим ступенем надійності інформаційних джерел.

Отримання об'єктивної інформації про ефективність діяльності підприємства стає можливим за результатами проведення незалежної та професійної оцінки експерта. Дослідження існуючої методології і практики проведення економічних експертиз з позицій інформаційного забезпечення управлінських рішень, захисту економічних інтересів учасників процесу господарювання в ринковій економіці дозволяє констатувати наявність необхідних передумов функціонування експертно-економічної підсистеми в контурах системи контролю підприємств.

В загальному розумінні ефективність це результативність виробничої та комерційної діяльності підприємства, рівень використання ресурсів та віддача понесених витрат. Економічна ефективність виробництва розраховується відношенням досягнутих

результатів і використаних ресурсів або понесених витрат на виробництво [1, с. 183]. Тобто економічна ефективність є відносною величиною, тому для оцінки результатів доцільно застосовувати індивідуальний підхід для кожного підприємства.

В західній науково-економічній літературі економічну ефективність досліджують як складну та багатогранну категорію, що складається з взаємозв'язку певних елементів:

- 1) співвідношення понесених витрат ресурсів та отриманим обсягом товарів і робіт;
- 2) визначення максимального обсягу отриманих товарів, робіт і послуг із використанням мінімальної вартості ресурсів;
- 3) виробництва продукції певної вартості за найменших витрат ресурсів;
- 4) отримання оптимального максимуму з доступних людських ресурсів;
- 5) відношення цінності результату до цінності витрат тощо [3, с. 485].

Одним із інструментів, що використовується при управлінні розвитком діяльності підприємства та проведенні експертного дослідження економічної ефективності є аналіз. Завдання, що вирішуються за допомогою комплексного аналізу, дозволяють підвищити ефективність роботи підприємства та його продуктивність, виробити стратегію розвитку та сформулювати прогнози, визначити можливості виходу на зовнішні ринки, проводити планування, оцінити конкуренцію на ринку, оптимізувати витрати та прибутки і знайти своєчасні рішення проблем, що виникають на підприємстві [4, с. 320]. Застосування аналітичних методів для проведення експертного дослідження економічної ефективності подано на рис. 1.

Проведення експертного оцінювання ефективності діяльності підприємств з використанням аналітичних процедур дозволяє:

- виявити і усунути недоліки діяльності (своєчасне реагування на рівень використання ресурсів підприємства);
- мотивувати персонал (дані про роботу і потреби персоналу шляхом дослідження людського капіталу);
- визначити найбільш ефективні варіанти використання ресурсів (співставлення грошових ресурсів, кадрового капіталу, необоротного капіталу). При цьому можна виявити напрями роботи і вартісне їх вимірювання у співвідношенні до загальної ефективності підприємства;

- зміцнити довіру до програми діяльності (за результатами оцінки ефективності зацікавлені особи можуть визначити наскільки успішно програма досягає заявлених цілей і як витрачаються виділені ресурси. Успіхи в досягненні поставлених цілей дозволяють заручитися підтримкою при реалізації майбутніх проєктів).

Рис. 1. Етапи та інструменти аналізу ефективності діяльності підприємств

Для прийняття рішень щодо ефективності діяльності та розробки стратегії розвитку підприємства потрібно здійснювати комплексну експертну оцінку і аналіз ефективності діяльності. Саме комплексні методики економічного аналізу надають можливості оцінювання поточної діяльності підприємства, прогнозування конкуренції та сприяють складанню ефективних планів діяльності.

Література:

1. Голяш І. Економічна експертиза: її сутність і роль у сфері контролю // Наукові економічні дослідження : теорії та пропозиції: міжн. наук.-практ. конф. – 2016. – С. 76-78
2. Кучинський В. А. Аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства та Визначення шляхів її підвищення / В. А. Кучинський, І. І. Носик // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2014. – № 34. – С. 180–186
3. Перезовова І. В. Економічна експертиза як інструментарій комплексної системи контролінгу на підприємстві / І. В. Перезовова, О. С. Морозова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2018. – Вип. 29(1). – С. 198–201.
4. Романів С.Р., Голяш І.Д. Основні напрямки удосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні // Мукачівський державний університет. – 2017
5. Рубан Л. О. Методичні засади формування системи показників комплексного аналізу ефективності діяльності промислового підприємства / Л. О. Рубан, Т. О. Федорченко // Молодий вчений. – 2017. – № 6. – С. 485–489.
6. Саченко С., Черешнюк О. Економічна експертиза взаємовідносин підприємства зі споживачами // Приазовський економічний вісник. – 2017. – Випуск 2(02). – С. 159-163
7. Шталь Т. В., Бондаренко Л. М., Кучава К. О. Стратегічний аналіз як інструмент управління для підвищення ефективності діяльності національних підприємств // Бізнес Інформ. – 2018. – №1. – С. 319–325